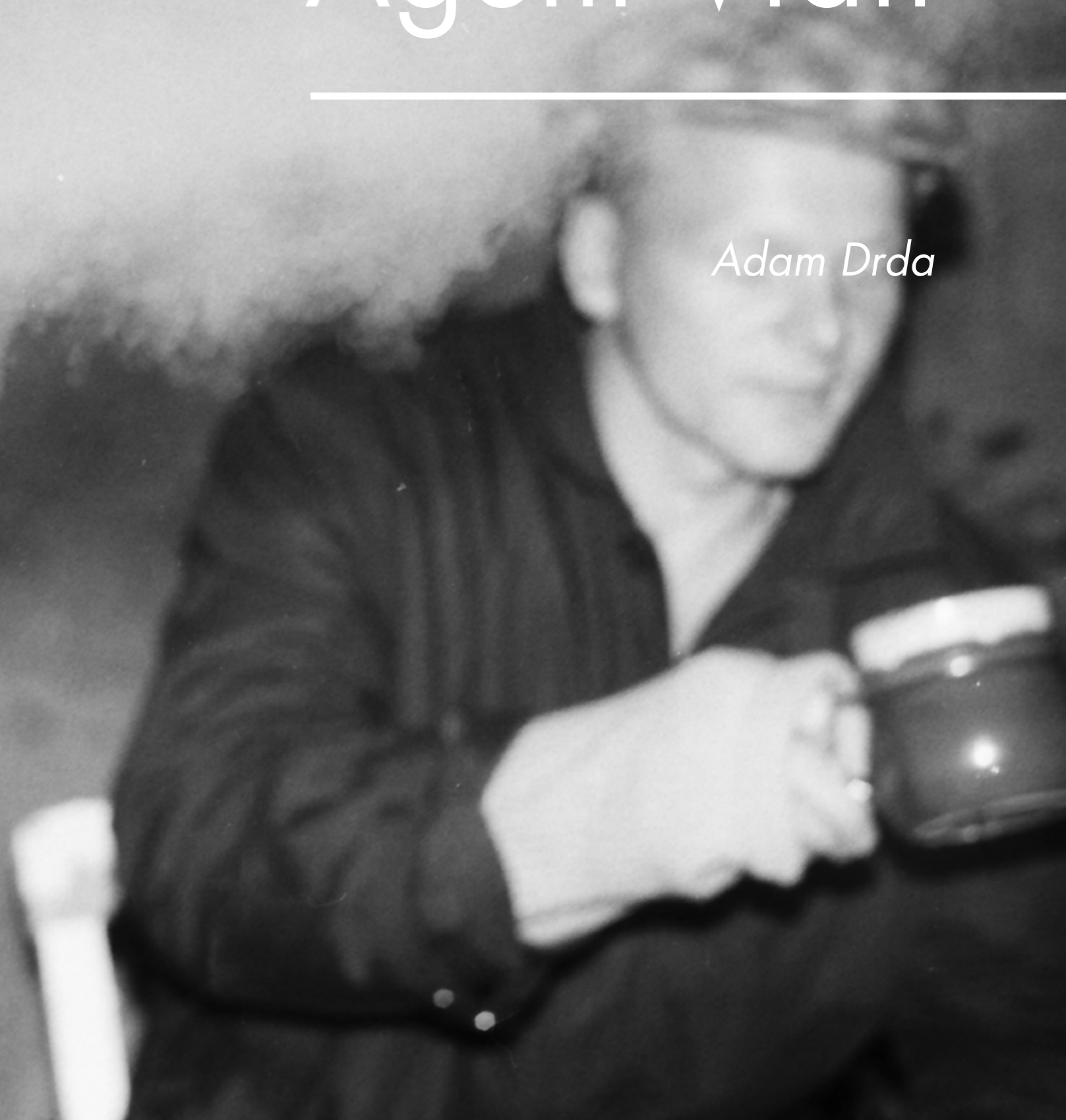

Agent Vian

Adam Drda

Příběh někdejších studentů Petra Mičky a Jiřího Imlaufa

Pestře pomalovaná a popsaná Lennonova zeď na malostranském Velkopřevorském náměstí, tedy barokní zeď Maltéžské zahrady, je dnes kýčovitá atrakce. Cizinci si ji najdou v průvodcích, vyfotografují se před ní, píší na ni další a další citáty z písní a patetická prohlášení. Mohou si na místě koupit barvy a štětec, přidělat obrázek, hodit do pouzdra od kytary peníze mladíkovi, který tu padesátkrát denně zahraje a zazpívá *Imagine*, případně přihlížejícího ujistí, že všechno, co potřebuje, je láska. Zamilované dvojice se pak vydávají k zábradlí nedalekého mostu přes Čertovku, připínají tam visací zámky jako symboly neoddělitelnosti, zahazují od nich klíče a pokračují do předražené hospody John Lennon Pub, další stanice pražského turistického provozu.

Míjím tu zeď často, většinou už jí nevěnuju pozornost, jen se s mírnou naštvaností „místňáka“ proderu shlukem barevných ukřižovaných lidí s telefony na tyčích. Za rohem je studio, kde natáčíme rozhovory a kde jsme se vedle stovek dalších lidí sešli také s Petrem Mičkou a Jiřím Imlaufem, o nichž pojednává tenhle text. Důležitá část jejich „reálně-socialistického“ příběhu začala v druhé půli osmdesátých let právě poblíž zdi, která tehdy měla docela jiný význam, jiný život. V bedekrech, do nichž jsem nahlížel, se o tom píše stručně, skoro jako by se nepsalo vůbec.

<<< xxxxxxxx
xxxx

I.

Duševně nemocný Mark David Chapman zavraždil Johna Lennona 8. prosince 1980. V Československu o tom ještě ten den informovalo *Rudé právo* pod suchým titulkem „Nedal autogram, dostal kulku“. Krátce poté na zdi poblíž Kampy kdosi vytvořil symbolický náhrobek – využil přitom kamennou desku, která zbyla po někdejších veřejném umyvadle. V září roku následujícího se pomníček objevil na fotografii v lennonovském sborníku, který vydala Jazzová sekce, a místo tím zpopularizovala. V den prvního výročí hudebníkovy smrti přišlo ke zdi několik desítek lidí, pouštěly se tam z magnetofonu písničky, přibýlo pár nápisů, to vše pod dohledem uniformovaných příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Úřady, které se pečlivě snažily omezit každé „nedovolené sdružování“, nechaly záhy zeď přemalovat a nakonec pro jistotu ještě zakrýt dřevěnou plakátovací plochou. V dalších letech se však lidé stejně scházeli v okolí, legitimováni a různými způsoby obtěžováni esenbáky. Na jiné zdi na břehu Vltavy vznikl další malý lennonovský pomníček.

Tady je třeba zmínit paradox, který v jednom svém textu postihl americký literární vědec, esejista a někdejší šéfredaktor revue *Commentary* Norman Podhoretz. V osmdesátých letech přijel do Prahy navštívit Václava Havla a v jeho bytě uviděl Lennonovu tvář na velkém plakátě. Nechápal to: Lennon byl pro něj rozmazlený bohatý salónní levičák, člověk, který sice Sovětský svaz označil za „fašistický stát“, nicméně jeho politické postoje mírně řečeno nemířily proti sovětskému impériu a dalším rudým režimům znevolňujícím milióny lidí, nýbrž především proti americké politice a liberální demokracii; Havel byl naopak vážený a zkušený odpůrce komunismu, kritik totalitního systému, s tím plakátem na první pohled nešel dohromady. Podhoretz tehdy Československu docela nerozuměl, je otázka, nakolik znal Havlovy politické názory, každopádně si neuvědomoval, že John Lennon tu na spoustu lidí nepůsobil jako politický blouznivec, ale především jako jeden ze symbolů „zlatých šedesátých let“ – člen Beatles, hudebník ztělesňující volnost a svobodu moderní západní kultury, jejíž vliv se místní stranický aparát snažil vymýtit. Z toho také plynul ambivalentní přístup státních orgánů: na jedné straně by se jim Lennon jako kritik amerického imperialismu a mírový aktivista nejspíš čas od času hodil k propagandistickému využití (Beatles tu ostatně nikdy nebyli na indexu), na druhé straně se jim velmi nezamlouvala vlasatá mládež, která zpěváka ctíla a měla jen málo společného s oficiálním ideálem slušně oblečeného a správně zařazeného svazáka. A už vůbec nebylo žádoucí, aby se srocovala. Většina českých Lennonových obdivovatelů, žijících v podmínkách informační blokády, neměla ponětí, že jejich idol citoval v rozhovorech s novináři Marxe, respektoval Mao Ce-Tunga a vedl zmatené řeči o světové revoluci, která zatočí s kapitalismem. Vědělo se, že Lennon byl vlasáč, že se nechal filmovat nahatý v posteli s Yoko Ono, že byl pacifista a hodně mluvil o míru. Jenomže v Československu, které okupovala sovětská armáda, kde byly rozmístěny rakety SS-20 a kde se spousta dospívajících kluků trásla před povinnou vojenskou službou, měly protiválečné a pacifistické výzvy jiný náboj než na Západě. A stejně tak hodnoty svobody, které si mladí lidé s Lennonem spojovali, měly v násilné „husákovské“ diktatuře podvrtné vyznění.

popisekk xxxxxxxx xxxx

V roce 1984 skončila malostranská připomínka Lennonova úmrtí, přesněji řečeno následný pochod několika set lidí, brutálním zásahem, při němž policie najížděla auty do davu, použila obušky, nasadila psy. V roce následujícím se zhruba tisíc lidí vydalo v průvodu Prahou a skandovala se mimo jiné hesla „Pryč s rudou buržoasií“ nebo „Pryč s SS-20“. Esenbáci tehdy vytvořili kordon, průvod zastavili, účastníky legitimovali a pak je předvolávali k výslechům. Shromáždění poblíž zdi měla čím dál větší ohlas, účastnilo se jich víc a víc lidí z disentu a podle historika Petra Blažka připravilo vedení krajské správy SNB pro příští dva roky „podrobný plán opatření počítající s využitím stovek příslušníků represivního aparátu. V předstihu se uskutečnily desítky preventivních pohovorů, do akce se zapojila i síť tajných spolupracovníků. Na Velkopřevorském náměstí se přesto (v roce 1985 – pozn. aut.) sešlo několik set osob, jejichž věk se podle závěrečné policejní zprávy pohyboval mezi sedmnácti až pětadvaceti lety. Podle sociálního zařazení převládaly osoby s dělnickou profesí, učni, studenti středních škol a pracovníci služeb. Ve zprávě byl popsán i jejich vzhled: „Většina účastníků byly osoby tzv. lennonovského typu, tj. příliš dlouhé vlasy, vousy a nedbalé oblečení.“ Vzpomínkové setkání, kterého se zúčastnilo také několik západních novinářů a pracovníků západních zastupitelských úřadů, probíhalo v roce 1986 obdobným způsobem jako v předchozích dvou letech. Ve večerních hodinách se dala část přítomných osob do pohybu směrem na Karlův most, hlídkující příslušníci Veřejné bezpečnosti znovu nedokázali udržet shromáždění v prostoru Kampy. Razantní zásah se (...) uskutečnil až u Staroměstského náměstí. Policejní zpráva o průběhu pietního shromáždění zdůrazňuje, že, „při celkovém zhodnocení je možno akci považovat za zneužití části mládeže v duchu západních pacifistických mírových tendencí.“

Petr Mička a Jiří Imlauf přijeli do Prahy na shromáždění poblíž Lennonovy zdi 8. prosince následujícího roku 1987. Než se k tomu ale dostaneme, je třeba říct o tehdejších studentech to podstatné.

JOHNNIE

PLACU, ALE N EVER IN TOMU,

PRO- MĚLS, JSI A BU DES

NIKDY NEZAPOMĚME DĚKY ZA VŠE JOHNE LENNONE

MAŠILI LASKU MAŠ VŠECHNO
OD PNE K MĚNI A VŠ VŠECHNO
CO JE K VŠ VŠ VŠ VŠ VŠ VŠ VŠ VŠ VŠ VŠ

LENNON: NEB MĚNI JEST MÝM
ČTYM ODVA PŘESTAT
DYCHAT VAŽIM!

BARA H
SUNAN

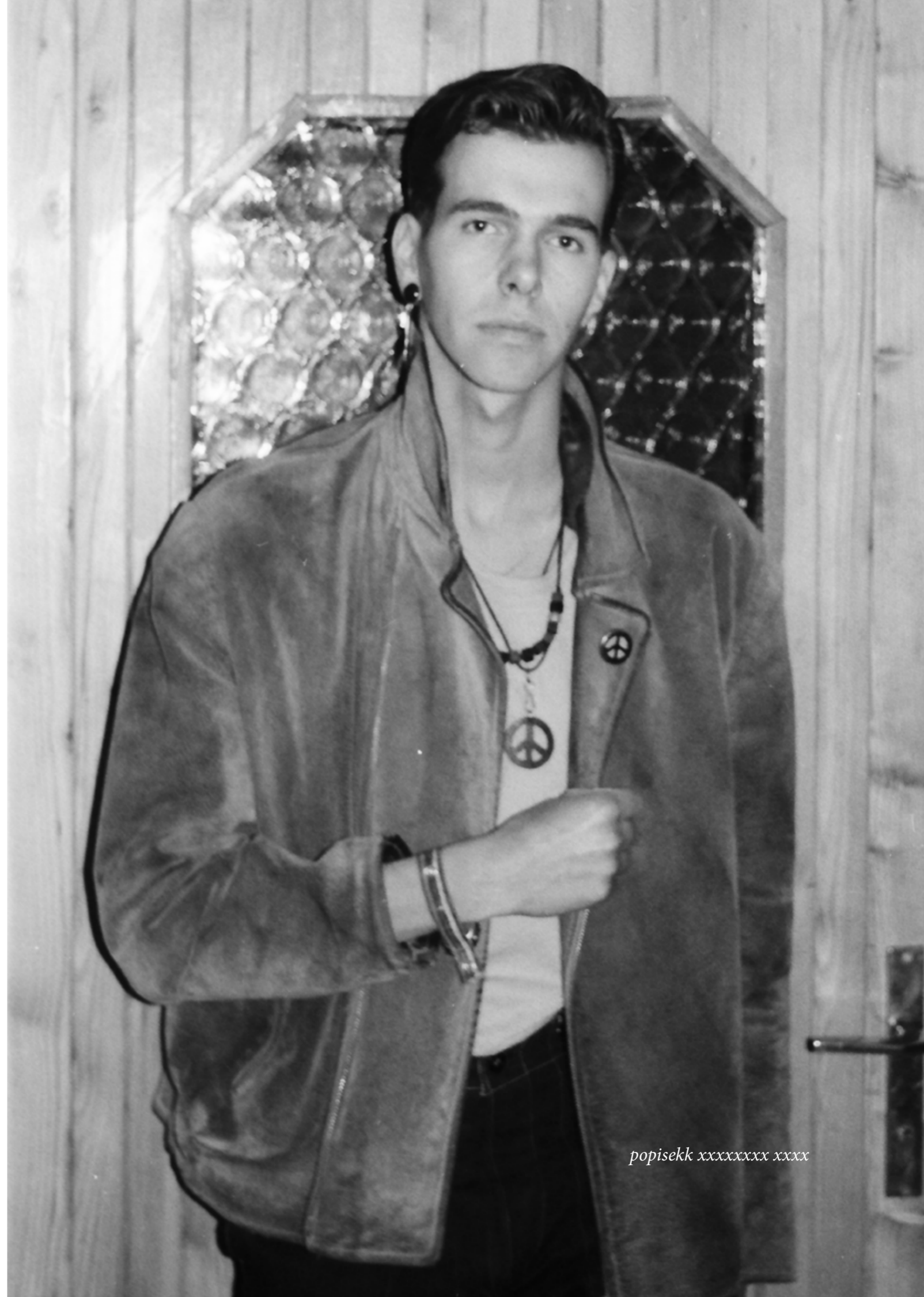
LEŇKA HANA

ZA
JOHNA WINSTONA
LENNON
9.10.1940 - 8

II.

Petr je dnes reklamní grafik a textař. Narodil se 20. listopadu 1967 v Děčíně, v rodině námořního kapitána Pavla Mičky, který velel zaoceánským lodím a syna brával na dlouhé plavby. Za normalizace, kdy směl občan ČSSR bez velkých obtíží, bez spousty papírů a úředních obstrukcí jen do států sovětského bloku (a to ještě ne vždycky do všech), to bylo něco jako zázrak – zatímco tisíce kluků cestovaly nejvýš ve fantazii při četbě napínavých románů, Petr zhruba do čtrnácti let zažíval dobrodružství na moři, viděl spoustu zemí, jednou plul s nákladem cukrové třtiny, jindy tajně fotografoval tanky, převážené do Sýrie. Dlouho si neuvědomoval, že Československo je nesvobodná země. Jako dítě neměl důvod a rodiče ho navíc drželi v nevědomosti, o moderní historii s ním nemluvili, vůči režimu se nevymezovali, koneckonců předpokladem otcovy práce byla loajalita, ať už předstíraná nebo skutečná: „Rodiče mě drželi v takovém vakuu bezpečí, mého i jejich. Neříkali mi, že to a to je u nás špatně, ale ať to nevyprávím ve škole. Neříkali mi radši vůbec nic, aby nebyly potíže. Takže jsem žil strašně dlouho v takovém naivním nereálném světě.“ Petr potom začal chodit na gymnasium v Děčíně, kde mu šedivá a otravná „socialistická“ každodennost, v níž se ovšem „z každé studentské hovadiny dala vyrobit ‚kauza‘“, začala brzy lézt na nervy. Vzpomíná, že se chtěl vyčlenit, alespoň způsobem, který odpovídal dospívání, ale současně ho svazovala výchova a pocit povinností k rodičům. Nosil kožené sako, copánek, na uchu měl jako náušnici pružinu z kolíčku na prádlo, začal psát básně. Jenže to byla rebelie, která nevybočovala z režimem vymezených mantinelů: současně chodil do prvomájových průvodů, na povinné brigády, byl členem Svazu socialistické mládeže neboli SSM, stejně jako devadesát procent spolužáků.

Na konci gymnázia se Petr přihlásil na Pedagogickou fakultu v Ústí nad Labem, obor čeština a občanská nauka: „A to je právě výraz mé tehdejší totální naivity. Češtinu bylo možné v Ústí studovat také v kombinaci s dějepisem, ale protože mě dějepis nebavil, šel jsem na občanku. Dějepis byl samozřejmě zideologizovaný, ale občanka sestávala jenom z ideologie. Bylo to vymývání hlavy, učení o vedoucí úloze komunistické strany, o nezlomném přátelství československého a sovětského lidu. Učili jsme se marxleninské kritiky různých děl, ale ta díla jsme nesměli číst. Z nějakého důvodu jsem si na gymnáziu neuvědomil, co všechno bude studium obsahovat. Zpětně jsem mnohokrát přemýšlel, proč jsem na ten obor šel, ale nedokážu odpovědět. A stejně tak nevím, proč jsem to dál studoval. Byla to manipulace, nevěřil jsem tomu, stejně jako většina kluků v ročníku, a přesto jsem studoval dál.“ Petr Mička žil i na vysoké škole rozpolceným životem. Jako budoucí učitel občanské nauky chodil se spolužáky v čele průvodu při oslavách Vítězného února, ale taky poslouchal Svobodnou Evropu a začal se pomalu seznamovat s lidmi, kteří měli blíž k disentu či k undergroundu a půjčovali mu samizdaty. V poničených severních Čechách se za normalizace masivně bouraly staré domy, které nahrazovaly paneláky, krajina byla bezútěšná, ovzduší zamořené. Člověk dost dobře nemohl nevnímat, že žije v zemi, která víc a víc upadá, že oficiální propaganda je prolhaná a směšná. Petr si vybavuje, že se jednou se spolužáky opil v zašlé hospodě těsně před tím, než ji zavřeli a strhli: „Tehdy jsme snad poprvé

popisekk xxxxxxxx xxxxx

popisekk xxxxxxxx xxxx

mluvili o tom, co budeme dělat. Začalo nám docházet, že jestli se nic nezmění, budeme jednou muset sami učit ty hrůzy, které se teď biflujeme. Začalo nás to děsit.“ Po vystřízlivění však rozpolcenost pokračovala, protože všichni chtěli dokončit školu: „Fakt jsem nepřišel na nic lepšího, než že to nějak ošulím, že to snad nějak půjde. Asi tu situaci vystihuje, co říkal jeden můj kamarád v hospodě. My těm hajzlům ukážeme! Ale nejdřív dostudujeme – pak jim ukážeme! Většina lidí kolem mě to měla takhle: jednou jim ukážeme... Takhle se blábolilo.“

Jiří Imlauf je učitel a hudebník, frontman úspěšné kapely Houpací koně. Na svět přišel 6. září 1966 v Žatci. Otec se taky jmenoval Jiří a byl vojenský pilot, ale protože nesouhlasil se sovětskou okupací Československa, vyhodili ho při prověrkách na začátku sedmdesátých let z KSČ i z armády a živil se jako dělník na montážích. Po té zkušenosti se Imlaufovi nejspíš nechtěli dostávat do dalších potíží, taky se asi snažili, aby měly děti (Jiří a jeho sestra) co nejlepší politické posudky a mohly vystudovat; paní Imlaufová, která pracovala jako přípravářka výroby v n. p. Silnice, byla místopředsedkyní Základní organizace KSČ, členkou Svazu československo-sovětského přátelství i Československého svazu žen. Jiří prožil klidné dětství na malém městě, hodně četl, jezdil, sportoval, začal hrát na kytaru: „Mám moc pěkné vzpomínky, překvapivě, na pionýrské tábory. (...) Jezdil jsem na ně jako školák, potom na gymplu na stejné místo jako vedoucí. S partou lidí jsme i během roku jezdili na čundry, hluboko do lesů.“ Rodiče se s ním podobně jako s Petrem Mičkou ne bavili o politice ani o nesvobodě: „Mám pocit, že měli nějakou domluvu, že mě od nepříjemných věcí budou držet daleko. Vzpomínám si, že jsem byl buď v osmé třídě nebo v prvním ročníku na gymnáziu, seděl jsem v hospodě, a nějaký chlapík, nádražák s dlouhými vlasy, mi poprvé řekl, že existoval Jan Palach. To jméno jsem předtím nikdy neslyšel, a myslím, že víc takových věcí jsem objevil později, než bych třeba měl.“

popisekk xxxxxxxx xxxx